

יוסף ליכטנבוים

נגינות לילה

I

אלם מסרפס בערבות דמיה

להב השקיעה.

תעה יום חרף במאפל ערבת,

תעה ונגע.

יצוף הערב. בלי המיה גאלת

על סף הרלת,

ירד לו ליל ברטט אנחה,

ירד ובקה.

בנפנפו כנפו מראשותי משכבי,

יסקוד את נוי -

נמשי לילה, כי תתבוסס ברמה,

תקשיב בארץ.

II

על דלתות לגי איום פפותיו

התדפק לילה -

ונששי נחה בשחור ורעותיו

אלמת מכאב.

ניזרע סביבי בעותי אמלו

פעור הלע -

ולהוט צעגועים לבבי צף לו

זמרקק אחר.

אך חיש קקמתני חכזלת ברוקת.

ואחד אחד

שגרתני דפם לנוף המנוחה

תלומות דני.

III

מרטרף ערב רץ מרחבי נוף נעלמים,
 נחלומות סעוני סוד עוד רעפים זלזלים
 ועל מרכדי שביל צעניעי יום נרדמים
 ורעדה כנף ליל בין קוצות התלולים.

גלי צלילי רן בלב, גלי מלת רן בעקמת,
 מה טוב אהב הכל לנפשי השוקקה;
 וטוב לי, טוב לגדר בשעת דמדמים יפה
 בקרא הלילה לי, כילדת תם אל חיקה.

IV

בעצבו יהע ערב
על ערבת סתו ערמה,
ובחרדת אם יניע
שדות גיא בגשית תנוקה.

נחלומות לב עגמים,
לאפיקי מרחק כלים -
ניף שיר צפור דומם
בין עצים חשופי עלים.

והילך ומתעטף
ום סתו במאפל שדמה,
נחלומות לב תלטף
נגינת ליל דוממה.

V

אין איש בְּנֵי אֵל

עָלֵי, כְּרוֹב הַבַּיִת, אֵלֵי

הַחַיִּיפוֹת עַל כַּנְף הַלַּיִל סְרֵדָה -

אֵין אִישׁ בְּנֵי אֵל, אֵין אִישׁ בְּנֵי אֵל

צִלֵּי רֶךְ, צִלֵּי רֶךְ -

כֵּס גַל בִּיאַר וַיִּפֹּץ

בְּקִדּוֹת כִּבְהֵי שָׁמָּה וּבְמִקְוֵה, נִעֲזֹר

בִּיאַר צִלֵּי רֶךְ, בִּיאַר צִלֵּי רֶךְ -

עַף נִשְׁטוּף, עַף - -

אֶלְנֶךָ לְבִי עַף

עַל כַּנְף הַרְנוֹת סְכִיחַת רֶךְ וְעִנְיָנִים -

עַם נִשְׁטוּף עַף, עַם נִשְׁטוּף עַף

טֹיב כֶּךְ, טֹיב כֶּךְ -

עַד לַיִל הַדּוֹקֵר נַח

עַל פְּרִיחַת עִסְקֵי נִיא יַבְבַּעֲלוֹת הַרְיָם -

טֹיב כֶּךְ אֶרֶב לְלֵב, טֹיב כֶּךְ

עַל כַּנְף הַלַּיִל,

אֵלֵי, אֵלֵי, כְּרוֹב אֵל,

הַחַיִּיפוֹת כַּחַם הַרְדּוֹת זְרַעֲלוֹת

עַל כַּנְף הַלַּיִל, עַל כַּנְף הַלַּיִל.

VI

צמור רָנָה לָהּ
 בין עֲסָאֵי שׁוֹקָה -
 וּבְעָרְבַת לֵב
 שִׁינַת נֶעֶר בָּקָה.

סַחַת אֶרֶן רָךְ,
 בֵּין זְלוֹלֵי רַמְמָה
 צִלִּיל נְגִינַת לֵיף
 מִן הַמְרַחֵק הָמָה.

נַפְשִׁי, נַפְשִׁי בִי
 טִירַת שְׂכוֹל עֲזוּבָה,
 בִּי אֶהְיֶה קֶבֶר
 קֶסֶה לָּהּ מִכְלוּבָה.

עִם דְּכֹרוּקֵי יוֹם
 לְהֵשִׁי לֹא תִרְוּמֶם
 אֲיִי מִקְדָּשׁ אֵל,
 שׁוֹמֵם כֹּכָה, שׁוֹמֵם.

וּבִנְדָדִי לֵיף
 בְּאַצְעוֹת מְרוּגָע,

נוספות שקט רך,
ערשי לא תנע.

תמת ארן רך,
בין זלולי דממה,
צליל נגינת ליל
מן המרחק המה.

זכרון עצב בא
על כנף יונה רכה,
ומעיני תס
תשטוף דמעה זכה.

VII

בערב היום תעיתי לי ברחבי בקעה,
 בעטוף צעיף אפל שחק ובנלב הסופה,
 ומשק כנף בא מתרזת גיא עתיקה -
 כנף צפור שחורה רפרפה עלי בעופה.

הסופה יללה עלי ביללת קברים
 משדמות שוממות, מגיא ומורד גבעה,
 אך היו רפים כה ללבי המשברים,
 כי חנקה סופת און בשדמות לב פי שבע

אך הנח סתי עם שללו עבר לו ברעה
 נסרף רך בפיו מטרפי פארה -
 הסופה מתה בי להמית סופת שדה
 ובוצף רפרפה עלי כנף צפור שחורה.

VIII

צִלִּיל לַיִל וְאַנְחַת בְּכוֹת:
 דְּנָה כֶּאֱב וּלְהוֹס עֵוֹת
 וּמְרֹדֶף סְעָרָה,
 שְׂדוּד שְׁנַת לַיִל אָנִי
 בְּלִי תַפְלַת זֶךְ וְדָמִי,
 בְּלִי סָנָה צָרָה.

עַם נַפְשִׁי, נַפְשִׁי אֵט
 אֶל רֹאשׁ נְחִיבוֹת חֶטָּא,
 וְאַזְנַח אֱלֹהִים:

מֵאַרְבֵּי הַנְּנִי נֵט,
 סְחוּף סְעָרַת לַיִלָּה, חַת
 וּלְכוּד אֶפְלָה.

וּכְעוֹלֵל נַעֲזֹב, רֶךְ,
 צְרוּב דְּמַעוֹת חַס וְשַׁח,
 בְּאִין הוֹרְחָה,
 לִי מִכֶּאֱב לֵב וּמְרִי:
 אִין מִחְבֵּא שְׁקֵט לִי,
 כֶּבֶשׂ רֹאשִׁי, חֶטָּא.

ושדוד צפית חם
על פלאי בא החלום,
חלום הנער -
בין חומות עיר ועם,
כצל, גם פה גם שם,
צין און אסער.

IX

פנסי ליל חרדים
 פחלף רחובות כרף,
 ומסוה דק של-אדים
 צף ראש מגדלים נח.

וקם הכל. האלון
 בכר הרכין ראש וחת;
 ובין תרכי חלון
 עד נק ועקבות שנת.

מה צליל ממרחק המה,
 כצליל בשממות דביר;
 מה היטה לה לדמקה,
 כי תבך בה"ל העיר;

מה תאכל הצפצפה,
 צטויה שמלת שחור;
 מה אנחת בכי רחפה
 בין סלעי גדולת היאר;

הנשמות כרוכים גזעות
 כחלום לצלילי שיר;

או הלנית מת ברחובות
כי ממה כבר העיר?

העת לעטיפת שחורים,
ולאכל רב העת? —
פנסי ליל — כאורים
מסביב למטת מת.

כל אפס. אין מאומה,
אין גבול וחוף וכרך;
רק שירת ליל עגמה
בגינת פכות תפך.

X

ערפל תעט תבל
וק'דרה בזמיה
צל שממתה תעטוף
כקבר ריק בלי גויה-

קגור עפעף אוריד ראשית
ונפשי בלי שאל דבר,
ושכולת חיק דם תתע
כגוית סת בלי קר-

XI

הערב נרד בין חומות קריה,
 ולמה יבכה הלב הדל?
 מה תפלת תחנון על שפתי הרוחת?
 מה נפשי, נפשי פני אל תחל!

מלבינה כהה עוד כפת מנור
 ותבל טובעה בערפלי אד.
 לא לי הרדם, כי נפשי חולה
 ושרויה כלֵה בתהומות חטא.

ותבל נמה, וחבר צללים
 בין חומות קריה בכנפיו צף.
 ושעת מנוחה לעולם באה
 מעצבון נצח ורגו שוא.

לא לי הרדם, לא לי הרדם,
 כי בליל זה יבכה הלב הדל
 בתפלת תחנון על רב חטאיו.
 ונפשי, נפשי פני אל תחל.

XII

שְׁקוּי טַלְלִים, קֵץ צַעַד,
 דְּבִיר עֲדָנֵי הַמְּבַרֵךְ
 קִדְמָתִי בְּשִׁיר -
 אֶף חֲרָשׁ נִדְחָתִי
 וּסְגוּרִים בְּעֵדֵי
 כֹּל שְׁעָרֵי הַדְּבִיר.

יִבְדֹּד אֶת־לֵבָב
 בֵּין קוֹצִים מֵעַנִּים
 וְאַחִיר בְּדָמִי
 בְּלֵי הַרְעַם מְרִי שׁוֹפֵי,
 וְחִלּוֹנֹת עֲלֻבוֹנֵי
 תִּקְרָשׁ עַל פִּי.

וּכְסִירַת שַׁעֲשַׁע
 אֲשׁוּטֵט סְמוּי אִפֵּל
 וְדֹרְכֵי - לָאֵן?
 כִּפְרֵי נִשׁוּר סַעְרָה
 כִּתּוּם אֲבָק וּמִשְׁלֵךְ
 מֵאַחֲרֵי הַגֶּן.

XIII

פה אחיה לוי מכבד באין מטרה,
 מבלי הלחם עוד, מלחמת שוא,
 כי זר אני לכל ואח לסערה
 הנושקה מני ים בין ערפלי עב.

וכילד שכוף אם ושכוף שדי,
 אשתעשעה לכדי בין סלעי חול.
 ונשמת ליל רק אלמת שפה
 מדובב את נשמתי מבלי קול.

נטוב לוי כן. באין זרועות אשה פתוחות,
 באין בת־צחוק נהרה אלי מכבד, —
 אני יחדי פה ושכוח שני
 ומאום לא יכאב לוי ומאום לא צר.

א.ו.

בפרח עולם זה לנגהות שחר עולה
 ומלבלבים צצי הגן ופרחי קר -
 מי ישמע אז בומר תכל חרש
 ולי השר, ולי השר?

ובגוע כל עם אפל הדמדומים
 ונושרים מגי צץ ציץ רץ וטרפי פרי -
 מי ישמע אז בבכות לה תכל חרש
 ונפשי בי, ונפשי בי?

XV

הוד לילה. רקיע וסלעים וחולות,
 ואנכי לבד -
 מה טוב לך לנפשי בחכלת ערבה
 לטבע לעד.

ארגנים וחלומות שוקטים באויר
 ביערות הנוף,
 וקשיה במים. ורוח קליפה
 כבד עמדה מנשב.

דמיה. דמיה. ומצפים מרחקים
 לפלא כי בא.
 ושוקט העולם על אשרו ומתחל
 לטללי יא.

דמיה. דמיה. אין חוף ואין סכלית
 אין גבול ואין זמן.
 ושוקט הכל על הלזמו ומקשיב
 לעולם די רן.

ואנכי לבדי. בין כלעים וחולות
 ישתרע השביל -
 יש גיל עוד ואשר בדרך לסני,
 יש אשר נגיל.